

Utvalgssak

Utvalg

Hovedutvalg for plan - teknisk - landbruk - klima og miljø

Utvalgssak Møtedato

Utsendte vedlegg

- 1 Søndre Viken rapport fra spørreundersøkelsen 06.01.21
- 2 Retningslinjer for fordeling av covid tilskudd til næringsliv i Halden kommune
- 3 NACE kode reiseliv pr 11.1.2021
- 4 HNU, innspill til fordeling av covid midler

Medsaksbehandlere

Navn: Adm.enhet: Bidrag til saken:

Kriterier for tildeling av nye covid-midler til næringslivet i Halden

Denne saken er utredet etter prinsippet for fullført saksbehandling.

Sammendrag av saken:

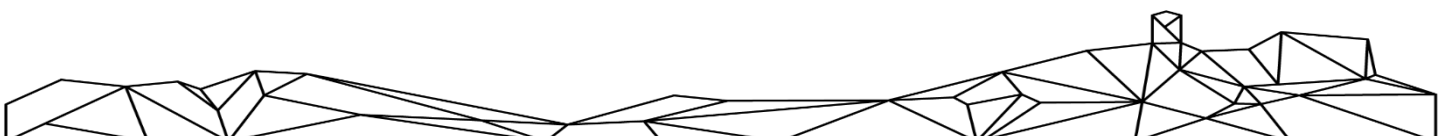
I forbindelse med saldering av statsbudsjettet 2020 er Halden kommune tildelt kr 3.550.000 på bakgrunn av at kommunen har høyere arbeidsledighet enn landsgjennomsnittet. Midlene skal gis som kompensasjon til lokalt næringsliv. Det er ikke krav til rapportering eller søknadsprosess, men det presiseres at pengene skal utbetales raskt til lokale bedrifter som er rammet av covid, og at regelverket for offentlig støtte følges.

Det foreslås i denne saken kriterier for tildelingen, hvilke bedrifter som kan motta tilskudd, samt en modell for beregning av tilskuddet. Saken omhandler også prosessen rundt ordningen.

Den anbefalte løsningen er kommet i stand gjennom et nært samarbeid med Søndre Viken Næringsregion, næringsforeningene, innspill fra NHO Reiseliv og statistikk fra NAV.

Målgruppen for ordningen er definert gjennom bransjekoder (NACE-koder) samt liste over bedrifter med skjenkebevilling. Listen over bedrifter som kan motta støtte finnes vedlagt. De foreslåtte kriteriene for tildeling av tilskuddet er basert på differansen mellom salgsinntekter i 2019 og 2020. Hver bedrift blir kompensert med en lik prosentvis andel av differansen. Forslag til retningslinjer er oppsummert i vedlegg. Det forventes at den foreslåtte ordningen ikke vil treffe alle som bør få tilskudd. Det anbefales derfor å sette av 20%, kr 710.000 kroner til tildeling etter skjønnsmessig vurdering.

Kommunedirektøren anbefaler administrativ behandling av tilskuddene

Kommunedirektørens innstilling:

1. Ekstraordinært rammetilskudd for 2020 til kommuner med høy arbeidsledighet på 3 550 000 kroner fordeles som kompensasjon til bedrifter i Halden kommune som er rammet økonomisk av koronapandemien og lokale smitteverntiltak. Fordelingen gjøres i tråd med retningslinjer og beregningsmodell beskrevet i denne saken.
2. Kommunedirektøren bes fordele de tildelte midlene på 3.550.000 kroner i henhold til retningslinjene og beregningsmodellen.

Saksutredning:

1. Bakgrunn

Stortinget vedtok 19.12.2020, i *Prop. 56 S (2020-2021) Ny saldering av statsbudsjettet 2020* (Finansdepartementet), jf. *Innst. 180 S (2020-2021)*, å tildele kommuner med arbeidsledighet over landsgjennomsnittet et samlet beløp på 250 millioner kroner.

Halden kommune er tildelt kr 3.550.000 basert på 4,4% arbeidsledighet. Pengene skal gi kommunen et økonomisk handlingsrom til å kunne gi kompensasjon til lokalt næringsliv som rammes av koronapandemien og lokale smitteverntiltak. Tildelingen er gitt som økt rammetilskudd for 2020 uten formelle bindinger med følgende begrunnelse,

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ekstra-midler-til-kommuner-med-hoy-arbeidsledighet/id2815425/>:

«Komitèen mener de verst rammede kommunene bør tilføres et økonomisk handlingsrom til å kunne gi kompensasjon til lokalt næringsliv som rammes av pandemien og lokale smitteverntiltak. Komitèen foreslår derfor å tilføre kommunesektoren 250 mill. kroner fordelt til kommuner med arbeidsledighet over landsgjennomsnittet. Komitèen understreker behovet for at pengene kommer raskt ut til de aktuelle kommunene, og forutsetter at kommunene følger regelverket for offentlig støtte.»

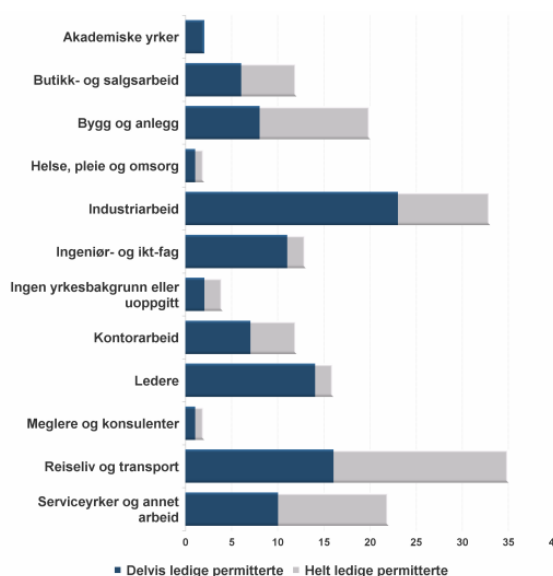
I motsetning til tildelingen i «Krisepakke 3» følger det ikke med kriterier, krav om søknad via Regionalforvaltning.no eller rapporteringsplikt fra regjeringen. Midlene ble overført til Halden kommune 22.12.2020.

Salderingen i statsbudsjettet kom på plass etter påtrykk fra NHO Reiseliv, og det ligger en forventning om tildeling av midler til reiselivsbransjen, se

<https://www.nhoreiseliv.no/nyheter/2020/250-millioner-ekstra-til-kommuner/>.

Statistikk fra NAV per desember 2020 viser at Halden kommune har flest permitterte (helt og delvis) innen bransjene reiseliv/transport, industri, serviceyrker, bygg & anlegg:

	Helt ledige permitterte	Delvis ledige permitterte	Totalt permitterte
Akademiske yrker	*	*	*
Butikk- og salgsarbeid	6	6	12
Bygg og anlegg	12	8	20
Helse, pleie og omsorg	*	*	*
Industriarbeid	10	23	33
Ingeniør- og ikt-fag	*	11	13
Ingen yrkesbakgrunn eller uoppgitt	*	*	4
Kontorarbeid	5	7	12
Ledere	*	14	16
Meglere og konsulenter	*	*	*
Reiseliv og transport	19	16	35
Serviceyrker og annet arbeid	12	10	22
Sum	72	101	173

Søndre Viken Næringsregion (SVN) ved næringsavdelingene i Halden, Sarpsborg, Fredrikstad, Rakkestad, Hvaler og Aremark har vært i tett dialog om hvordan dette best kan løses. SVN har nettopp gjennomført en spørreundersøkelse til næringslivet om hvordan covid påvirker deres bedrift, og 283 bedrifter har svart. Undersøkelsen (se vedlegg) viser at:

- 51% av respondentene har opplevd lavere etterspørsel de siste 4 ukene som følge av covid
- 45% av respondentene har allerede gjennomført permitteringer som følge av covid
- 26% av respondentene har planer om permitteringer som følge av covid
- 9% av respondentene har gjennomført oppsigelser som følge av covid
- 10% av respondentene har planer om oppsigelser som følge av covid
- 16% av respondentene mener det er reell risiko for at de vil gå konkurs som følge av covid

2. Vurderingskriterier

Følgende kriterier anses som vesentlige for vurdering av saken:

☒	Økonomiske forhold
☐	Personalspørsmål
☒	Betydning for næringsutvikling
☐	Betydning for eiendomsforhold
☐	Forhold som gjelder barn og unge
☐	Forhold som gjelder universell utforming
☐	Forhold som gjelder samfunnsikkerhet/beredskap
☐	Annet:

☐	Juridiske forhold
☐	Organisasjonsspørsmål
☐	Betydning for miljøet
☐	Betydning for økologisk fotavtrykk
☐	IKT og innovasjon
☐	Forhold som gjelder eldre
☒	Forhold som gjelder folkehelsen
☐	

- Søndre Viken Næringsregion har drøftet tildelingen i interne møter, fått innspill fra næringsforeningene i regionen og sett til eksempler fra andre byer.
- Aremark og Hvaler har ikke så høy arbeidsledighet pga covid og har ikke fått tildelt midler.

- Rakkestad er spesielt rammet pga sentralvaskeriet og ikke så mye pga reiseliv/serveringsbransjen.
- Oslo, Bergen og Moss har bevilget pengene til bedrifter med skjenkeløyve/serveringsbransjen som har blitt pålagt å stenge.

Halden kommune har diskutert tildelingen med Halden næringsutvikling (HNU), og HNU skriver i vedlagte e post:

«Vi vet at Halden Kommune er i dialog med flere kommuner i Søndre Viken, og vi ser klare fordeler med å sikre likhet ved tildelingen. Vi ser derfor god grunn til å benytte samme modell for tildeling av midler i Fredrikstad, Sarpsborg og Halden. Slik vi forstår de pågående diskusjonen vil denne modellen tildele midler til reiseliv-, servering- og bevertningsnæringen. Disse næringene er hardt rammet av pandemien, og av lokale restriksjoner og smittevernsanbefalinger.

Samtidig ser vi av arbeidsmarkedssituasjonen og oversikten over permitterte i Halden, at bedrifter fra flere bransjer har det krevende. Vi ber derfor Halden Kommune vurdere å gjøre deler av midlene tilgjengelig for det øvrige næringslivet gjennom en søknadsordning hvor man støtter prosjekter eller driftstilskudd på bakgrunn av informasjon om blant annet:

- *Hvordan bedriften er rammet av lokale koronarestriksjoner*
- *Andel permitterte*
- *Endring i omsetning og/eller dekningsbidrag*
- *Beskrivelse av aktiviteten og forventet effekt på sysselsetting»*

På bakgrunn av diskusjoner med Søndre Viken Næringsregion og næringsrådene, har man samarbeidet om en felles modell for utbetaling i Sarpsborg, Fredrikstad og Halden. Det har vært uttrykt et ønske om at byene i Søndre Viken skal samordne seg. Under arbeidet har man innsett at næringslivet i kommunene er forskjellig. Det riktige er ikke nødvendigvis å gjennomføre like tiltak, men at man har regional dialog, vurderer virkningen av tiltakene og unngår utilsiktede konsekvenser. Eksempel på en utilsiktet konsekvens kan være konkurransevridning i skjenkenæringen.

Prosessen for å komme fram til forslag til ordning for fordeling av midlene har fulgt følgende steg:

1. Finne målgruppen pengene skal fordeles blant.
2. Kriterier for hvem som kan motta tilskudd.
3. Beregning av tilskuddet.

Ved valg av metode er det lagt vekt på følgende hensyn:

- Metoden skal være treffsikker, slik at bedrifter som har fått de største konsekvensene av koronapandemien og smitteverntiltakene mottar støtte.
- Det skal være enkelt for bedriftene å søke og motta penger.
- Støtten skal kunne utbetales raskt.
- Det skal være mulig å kvalitetssikre ordningen og sikre seg mot misbruk.
- Ordningen skal være enkel å administrere.

1. Målgruppe

Salderingen i statsbudsjettet kom på plass etter påtrykk fra NHO Reiseliv, og det ligger en forventning om tildeling av midler til reiselivsbransjen. For å bestemme målgruppen for tiltaket er

det i hovedsak to innfallsvinkler som er foreslått: (1) benytte bransjekoder (NACE-koder) og (2) benytte registre over de som har helårs skjenkebevilling.

NHO Reiseliv anbefaler bruk av bransjekoder. Kommunene og næringsforeningene har jobbet tett sammen for å finne rette bransjekoder. Det er også sett til NAV sin oversikt over permitterte og ledige i Halden per desember 2020. Flere simuleringer har vært gjennomført for å vurdere hvordan uttrekkene fra bedriftsregisteret faller ut. Bruken av bedriftsregisteret medfører at alle enkeltpersonforetak (selvstendig næringsdrivende) utelates. Det er kun aksjeselskaper som leverer inn regnskap til Brønnøysundregisteret som kommer i betraktning.

De NACE-kodene som foreslås benyttet er:

- 55.101 Drift av hoteller, pensjonater og moteller med restaurant
- 55.102 Drift av hoteller, pensjonater og moteller uten restaurant (ingen i Halden)
- 56.101 Drift av restauranter og kafeer
- 56.210 Cateringvirksomhet
- 56.290 Kantiner drevet som selvstendig virksomhet (ingen i Halden)
- 56.301 Drift av puber
- 56.309 Drift av barer ellers (ingen i Halden)
- 79.902 Guider og reiseledere (ingen i Halden)
- 79.903 Opplevelses-, arrangements- og aktivitetsarrangørvirksomhet (ingen i Halden)
- 79.909 Turistrelaterte tjenester ikke nevnt annet sted (ingen i Halden)
- 90.040 Drift av lokaler tilknyttet kunstnerisk virksomhet (ingen i Halden)
- 93.210 Drift av fornøyles- og temparker

Det observeres at noen bedrifter ikke er registrert med riktig NACE-kode i Brønnøysund-registeret og dermed faller utenfor ordningen. Noe av denne problemstillingen kan motvirkes ved å kombinere uttrekkene fra bedriftsregisteret med registeret for bedrifter med skjenkebevilling. Dette er gjort. For øvrig håper kommunedirektøren at oppmerksomheten rundt tiltaket skal gjøre at de bedrifter som har uegnet NAC-kode melder seg.

2. Kriterier for hvem som kan motta tilskudd

Når man har valgt ut hvilke bransjer som skal være med i ordningen, må man finne kriterier for hvilke bedrifter som kan motta tilskudd. Følgende kriterier er foreslås:

1. Kun bedrifter som har operativ virksomhet i Halden kommune kan motta tilskudd.
 2. Bedrifter som ikke har ansatte, kan ikke motta tilskudd.
 3. Bedrifter som har negativ egenkapital per 31.12.2019 kan ikke motta tilskudd. Hvis man mener at egenkapitalen er gjenopprettet i løpet av 2020, kan en søknad behandles skjønnsmessig, basert på tilsendt dokumentasjon.
 4. Bedrifter som ikke har levert inn regnskap for 2019 kan ikke motta tilskudd.
 5. Bedrifter som har startet opp i 2020, og derfor ikke kan vise til omsetning i 2019, kan motta et minstebeløp på 30 000 kroner. Noen bedrifter har gått konkurs og startet opp igjen i 2020. I disse tilfellene vil man måtte gjøre en skjønnsmessig vurdering av bedriftens soliditet.
 6. Bedrifter som har mindre enn 30 prosent reduksjon i salgsinntekter i perioden 31.12.2019 – 31.12.2020 kan ikke motta tilskudd.
- Resultatet av søk på målgruppe og kriteriene viser at 36 bedrifter faller innenfor NACE kodene. Disse har til sammen 560 ansatte og representerer en omsetning i 2019 på ca 184 millioner kroner.
 - 13 av bedriftene hadde negativ egenkapital i 2019 og kvalifiserer ikke til å søke med mindre de kan dokumentere at det er iverksatt tiltak slik at egenkapitalen nå er positiv og at det er grunnlag for videre drift.

- Fire bedrifter er nyetablert i 2020. Disse selskapene må håndteres manuelt og vurderes skjønnsmessig. I utgangspunktet kan de motta et tilskudd på 30 000 kroner.
- Det er ukjent hvor mange av bedriftene som har mer enn 30% omsetningsfall (punkt 6).

3. Beregning av tilskuddet

Kommunedirektøren foreslår å benytte en modell/formel som tar hensyn til prosentvis tap av salgsinntekter. Man beregner først hvor mange bedrifter som kan motta tilskudd, basert på kriteriene nevnt ovenfor. Deretter summerer man det samlede tapet som disse bedriftene har rapportert inn. Dividerer man dette tallet på det beløpet man har å fordele, får man hvor stor andel av tapet som kan dekkes. Hver enkelt bedrift får med andre ord dekket en forholdsmessig lik andel av sitt tap.

Minimums og maksimums støtte

Det foreslås å sette en øvre og nedre grense for tilskudd. En nedre grense er ment å motvirke at «alle» penger fordeles så tynt utover at ingen får reell nytte av dem. Nedre grense for å motta utbetaling er foreslått til 30 000 kroner. En øvre grense er ment å motvirke at et fåtall bedrifter mottar «alle» pengene og det blir «ingen ting» igjen til de andre. Øvre grense er foreslått til 200 000 kroner. Dersom det øvre taket fører til at det blir noe midler igjen, vil midlene eventuelt overføres til potten som andre bransjer kan søke på, se neste avsnitt om skjønnsmessige vurderinger.

Skjønnsmessige vurderinger

Selv om det er en forventning fra reiselivsbransjen om tildeling av midlene, er det også andre bransjer med mange permitterte i Halden. Det er vanskelig å lage en modell som treffer presist og som raskt lar seg gjennomføre. Kommunedirektøren foreslår at 80/20 regelen benyttes, dvs at reiselivet med gitte NACE koder mottar 80 prosent totalbeløpet, kr 2.840.000. De resterende 20%, kr 710.000 holdes igjen til en skjønnsmessig vurdering hvor alle bransjer kan søke med samme kriterier som reiselivsbransjen. Man velger da å se bort fra at øvrige bedrifter må beskrive situasjon, virkning av covid, tiltak osv. for at utbetalingene skal komme næringslivet til gode raskest mulig, og at det blir like søknadsvilkår uavhengig av bransje.

Lov om offentlig støtte og EØS-avtalens artikkel 61

Det er lov om offentlig støtte og EØS-avtalen artikkel 61 som setter rammene for hva som er lovlig å gi av offentlige tilskudd. I denne sammenheng vil tilskuddene være relativt beskjedne, og man kan forvente at ordning om «bagatellmessig støtte» kan benyttes. Grensen for bagatellmessig støtte er 200 000 euro over tre år. De bedriftene som eventuelt har mottatt offentlig støtte tidligere, må selv påse at man ikke overskrider denne grensen.

Proessen for å gjennomføre tiltaket

Alle bedrifter som kvalifiserer for å søke tilskudd vil bli forsøkt kontaktet gjennom e post adresser der det er mulig, kommunens hjemmesider og andre plattformer, samt via Halden Næringsutvikling og bransjenettverk. Bedriftene vil bli bedt om å oppgi salgsinntekter for 2019, salgsinntekter for 2020, prosentvis reduksjon i omsetning i 2020, en bekreftelse på at firma ikke er insolvent/har negativ egenkapital (alternativt redegjøre for tiltak som skal forhindre konkurs) og en bekreftelse på at bedriften ikke har mottatt over 200.000 euro i statsstøtte de siste 3 årene, organisasjonsnummer og kontonummer som pengene skal overføres til. I tillegg vil bedriftene måtte bekrefte at de aksepterer forutsetningene for å motta tilskuddet. Dokumentet skal sendes til kommunen og være i form av en utbetalingsanmodning. Bedrifter som har negativ egenkapital i 2019 må dokumentere at forholdet er rettet opp for å kunne søke støtte.

Basert på denne informasjonen vil kommunedirektøren beregne tilskuddet og overføre pengene til oppgitt konto.

Beregningen og utbetalingen kan ikke gjennomføres før all informasjon er kommet inn. Det må derfor settes en tidsfrist for når informasjonen må være kommunen i hende. Kommunedirektøren foreslår en svarfrist på 10 virkedager fra man mottar brevet.

Økonomiske konsekvenser

Halden kommune har fått tildelt kr 3.550.000 i saldering av statsbudsjettet for 2020, og det er disse midlene som deles ut.

Konsekvenser for næringsliv/levetår/folkehelse

Koronapandemien har medført at en rekke bedrifter har måttet gå til permittering og oppsigelse av ansatte. Kompensasjonen er ment å bidra til å kunne holde flere mennesker i arbeid og unngå konkurs. Tiltakets konsekvens må derfor oppfattes som positivt for næringsliv, levetår og folkehelse.

Vurdering

Kommunedirektøren har følgende vurderinger knyttet til den foreslåtte ordningen og beregningsmodellen:

Målgruppen for de som kan motta tilskudd

Kommunedirektøren har valgt å lytte til NHO Reiseliv, Søndre Viken Næringsregion, samt tatt hensyn til hvilke rammer kommunen som offentlig instans må operere innenfor. Det er kommunedirektørens oppfatning at kombinasjonen av de foreslåtte NACE-kodene, samt registeret over bedrifter med skjenkebevilling, favner de bedriftene som er mest negativt påvirket av koronapandemien og smitteverntiltakene.

Det er en problemstilling at flere bedrifter er registrert med NACE-koder som kommunen ikke klarer å fange opp fordi koden antyder en helt annen type virksomhet enn det bedriften faktisk driver. Dette klarer kommunen ikke å kompensere for, med mindre bedriften selv gjør kommunen oppmerksom på det. Noen bedrifter vil derfor utilsiktet kunne falle utenfor tilskuddsordningen.

Flere bedrifter har negativ egenkapital. Det betyr at selskapet er insolvent og driver på kreditorenes regning. Aksjeloven § 3-5 som omhandler «*Handleplikt ved tap av egenkapital*» setter krav til styret hvis egenkapitalen er uforsvarlig lav. Kommunedirektøren mener at Halden kommune som offentlig instans ikke kan tildele penger til bedrifter som har negativ egenkapital. Bedriftene det gjelder gis imidlertid anledning til å dokumentere om egenkapitalen er styrket.

Kommunedirektøren har vurdert om ordningen bør favne festivaler og andre arrangementer, men har konkludert med at det er andre støtteordninger som adresserer disse bransjene. For øvrig kan alle bransjer som er påvirket av covid søke på de resterende 20% av midlene.

Beregning av tilskudd

Flere metoder har vært vurdert. Moss kommune har eksempelvis valgt en enkel modell, hvor kommunen har fordelt det totale tilskuddsbeløpet til bedrifter med skjenkebevilling basert på omsetning i 2019. Da faller alle bedrifter utenfor som ikke har skjenkebevilling, selv om de også kan oppleve stort omsetningstap. Kommunedirektøren anbefaler derfor ikke denne metoden.

Kommunedirektøren anbefaler at beregningen av tilskuddet baserer seg på reduserte salgsinntekter i perioden 31.12.2019 til 31.12.2020. Kommunedirektøren mener at det er riktig å se på hele året fordi flere bedrifter har opplevd stor omsetningsøkning på sommeren. Noen bedrifter

er svært sesongavhengig og har svært lav omsetning i november og desember. Disse kommer da dårlig ut av ordningen hvis man legger tidsperioden november – desember til grunn.

Regjeringen har i flere kompensasjonsordninger tatt til orde for et omsetningsfall på 30%. Ved å velge dette, kan man motvirke at pengene går med til å kompensere for små avvik i omsetning og heller gi mer til dem som sliter med store avvik. Kommunedirektøren har valgt å følge denne modellen.

Kommunedirektøren antar at den foreslåtte ordningen og beregningsmodellen vil treffe målgruppen godt. Samtidig forslås det å åpne for en skjønnsmessig vurdering og tildeling, til bedrifter som burde motta tilskudd men som likevel ikke gjør det slik ordningen er innrettet.

Modellen er forholdsvis enkel å benytte, både for bedriftene og kommunens administrasjon. Den innehar noe kvalitetssikring for å forhindre misbruk av ordningen. Kommunedirektøren er oppmerksom på at mange bedrifter sliter med likviditeten og trenger penger raskt. Ordningen lar seg gjennomføre raskt, samtidig som den ivaretar de nødvendige formelle kravene som må settes.

3. Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at retningslinjene og beregningsmodellen for ordningen vedtas, og at kommunedirektøren får myndighet til å iverksette tiltaket.

Dokumentet er elektronisk godkjent av:

Godkjent av: Jens-Petter Berget
Jens-Petter Berget Leder Avd. samfunnsutvikling